

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิง
มนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Relationship Between Social Work Practices and Human Relations
Skills of Local Personnel in the Northeast

ชัยยันต์ คุณรักษ์

Chaiyan Khunrak

สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น

Muang Khon Kaen Provincial Police Station

E-mail: stsanglart@gmail.com

Received: 6 June 2024; Revised: 20 June 2024; Accepted: 14 July 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการพรรณนาวิเคราะห์ ประกอบการอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า: (1) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านปัญญา ด้านศีล และด้านสมาธิ ตามลำดับ (2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านแนวทางปฏิบัติ (X6) ด้านความสัมพันธ์ (X2) ด้านการปฏิบัติงาน (X1) และ ด้านการนำไปปฏิบัติ (X3) ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .455 .337 .200 และ .103 ตามลำดับ และ (3) จำเป็นที่จะต้องปลูกฝังการมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องผลประโยชน์ และความรับผิดชอบ การความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน เป็นต้น

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงาน, หลักสังคหัตถุธรรม, ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์

Abstract

This research aims (1) to study the relationship between performance based on the principle of Sanghavatthu Dhamma and interpersonal skills of local personnel in the Northeast, (2) to study the factors affecting the relationship between performance based on the principle of Sanghavatthu Dhamma and interpersonal skills of local personnel in the Northeast, and (3) to study the approach to creating the relationship between performance based on the principle of Sanghavatthu Dhamma and interpersonal skills of local personnel in the Northeast. It is a quantitative and qualitative research. The sample population includes 400 personnel in local agencies in the Northeast. The interviewees include 20 executives in local agencies in the Northeast. The research instruments were questionnaires and interview forms. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, multiple regression analysis, and descriptive analysis to discuss the results.

The research results found that: (1) The relationship between the performance of work according to the principles of Sanghavatthu Dhamma and the interpersonal skills of local personnel in the Northeast is at a moderate level overall, ranked from most to least as follows: wisdom, morality, and meditation, respectively. (2) Factors affecting the relationship between the performance of work according to the principles of Sanghavatthu Dhamma and the interpersonal skills of local personnel in the Northeast with statistical significance at the .05 level are the practice aspect (X6), relationship aspect (X2), performance aspect (X1), and implementation aspect (X3). The coefficients of the predictors in the raw scores (b) of the four independent variables are .455, .337, .200, and .103, respectively. (3) It is necessary to instill ethics in performing duties regarding benefits and responsibilities, mutual assistance, etc.

Keywords: Relationship Between Work Performance, Social Principles, and Interpersonal Skills

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สังคมข่าวสารและเทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทย มีผลทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็ส่งผลให้ปัญหาต่างๆ ของประเทศ มีความสลับซับซ้อนและกระทบต่อระบบการทำงานของทุกภาคส่วนมากขึ้นเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบข้าราชการในฐานะที่เป็นระบบหลักของการพัฒนาชาติ จะต้องปรับแนวทางการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการร่วมกันสร้างความเป็นเอกภาพและความสามัคคีในหมู่ข้าราชการ เพื่อให้การประสานงานราชการด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็ต้องปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน โดยเน้นให้ความสำคัญกับการให้บริการประชาชน รวมทั้งข้าราชการต้องปรับทัศนคติ ในการทำงาน โดยยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของการเป็นข้าราชการที่ดีมีคุณภาพ ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความ

เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต อุทิศเวลากับงานราชการอย่างจริงจัง และเป็นที่พึ่งพาของประชาชนอย่างแท้จริงอันจะ
ช่วยส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความสงบสุขและพัฒนาอย่างรวดเร็ว (ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และ รัชณี ภู
ตระกูล, 2545)

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่มนุษย์ในยุคปัจจุบันต้องเผชิญอยู่ทุกขณะ คือ การเปลี่ยนแปลงอย่างไม่
หยุดยั้ง และรวดเร็วมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ โดยกระแสทุนนิยมและบริโภคนิยมได้ไหลบ่าเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่ว
โลก ทั้งประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะสังคม
เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในแต่ละประเทศอย่างใหญ่หลวง ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ประเทศไทย
เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ของสังคมโลกในปัจจุบันทำให้ต้องเร่งพัฒนาทางด้าน
เศรษฐกิจภายในประเทศ เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงและ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งกระแสการ
เร่งพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขัน ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการ
ปรับตัวเพื่อแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552)

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมี
การเตรียมการเพื่อรองรับมาตรการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลังจากส่วนกลางและส่วน
ภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติการกิจการตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยมีการเกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาด
คุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ โดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุ มากกว่าจิตใจมากขึ้น ดัง
พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ความตอนหนึ่งว่า ทั้งนี้เพราะบ้านเมืองของเราถูก
กระทบกระเทือนจากความผันผวนและเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลก
เป็นเหตุทำให้คนส่วนหนึ่งปรับตัวไม่ทัน กลับกลายเป็นคนที่คิดเห็นแต่แก่ความอยู่รอดและประโยชน์เฉพาะ
ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของผู้อื่น จึงพากันก่ออาชญากรรมและความไม่สงบ
รวมทั้งการละเมิดและเบียดบังผู้อื่นด้วยอาการและวิธีการต่าง ๆ อย่างคิดไม่ถึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการ
ปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคห
วัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ
ดังนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากร
ท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ระดับใด และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตาม
หลักสังคหวัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย
อะไรบ้าง และแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุธรรมกับทักษะเชิง
มนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนา
หน่วยงานท้องถิ่นต่อไป

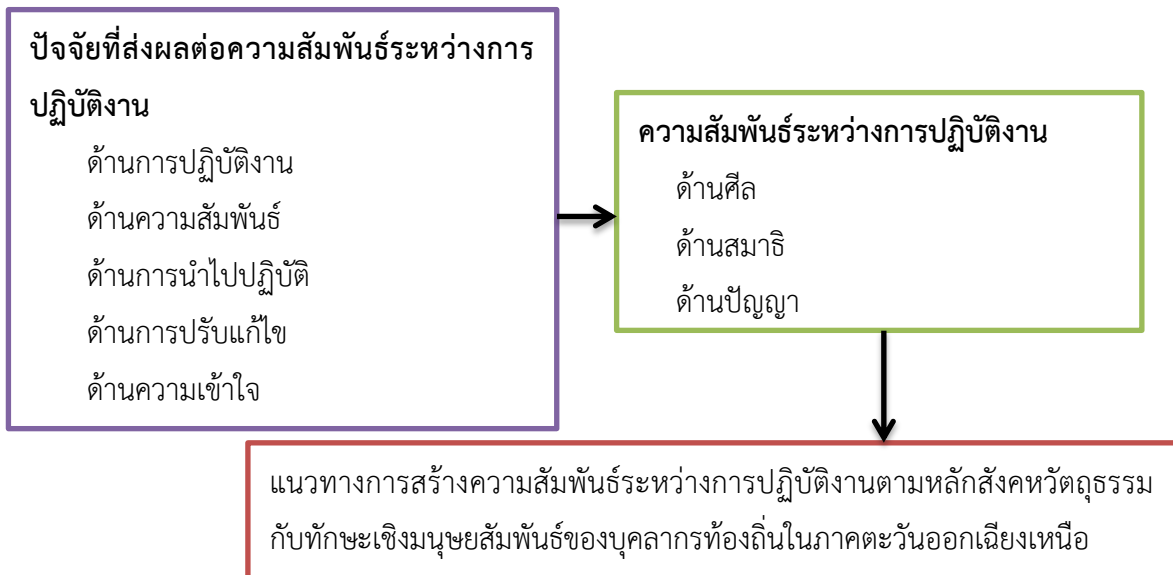
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับ
ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์
ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ
และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงานท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 13,569 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงานท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 13,569
คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่
สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วน ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่าง
ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานท้องถิ่นภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือก
กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย
ผู้บริหารในหน่วยงานท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คน ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อ
นำเสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย
สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

3.1 การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในบุคลากรท้องถิ่นภาคเหนือ จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระบุความเชื่อมั่น 0.804 โดยใช้วิธีของ Cronbach จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ) แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.1 การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อความสะดวกในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้นและใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบุคลากรท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอน และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย 2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง 3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอบุคลากรท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง 5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์การของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล

2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล

3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อ 3 แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำ

บรรณาธิกรณข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความและการตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการวิจัย

1) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านศีล	3.02	0.39	ปานกลาง
ด้านสมาธิ	3.01	0.68	ปานกลาง
ด้านปัญญา	3.04	0.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.36) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านปัญญา ($\bar{X}=3.04$ S.D.=0.36) ด้านศีล ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.39) และด้านสมาธิ ($\bar{X}=3.01$ S.D.=0.68) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสัจพจน์พุทธธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

8 ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิง
มนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.761	.097		6.88	.000	.472	.850
ด้านการปฏิบัติงาน (X ₁)	.200	.171	.386	1.171	.000*	.136	.535
ด้านความสัมพันธ์ (X ₂)	.337	.032	.420	10.650	.000*	.275	.399
ด้านการนำไปปฏิบัติ (X ₃)	.103	.018	.441	5.683	.000*	.067	.138
ด้านการปรับแก้ไข (X ₄)	.067	.025	.178	2.720	.237	.019	.115
ด้านความเข้าใจ (X ₅)	.047	.170	.090	.274	.784	.288	.382
ด้านแนวทางปฏิบัติ (X ₆)	.455	.135	.062	.243	.000*	.564	.462
SE _{est} = ±.08643 R = .892; R ² = .892 ; Adj. R ² = .808; F = 371.526; p-value = 0.01							

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านแนวทางปฏิบัติ (X₆) ด้านความสัมพันธ์ (X₂) ด้านการปฏิบัติงาน (X₁) และ ด้านการนำไปปฏิบัติ (X₃) ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .455 .337 .200 และ .103 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาค ได้แก่ ด้านการปรับแก้ไข (X₄) และด้านความเข้าใจ (X₅) ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ 80.8%

3) แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปได้ ดังนี้

พบว่า จำเป็นที่จะต้องปลูกฝังการมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องผลประโยชน์ และความรับผิดชอบ การความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน มีการอบรมเรื่องสมาธิและปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกความอดทน เพิ่มสวัสดิการเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจและให้ผู้บังคับบัญชาลงมาดูปัญหาในการทำงาน มีกิจกรรมเพิ่มความสามัคคีในหมู่คณะ การพบปะสังสรรค์กันเพื่อให้เกิดความรักใคร่และความเห็นอกเห็นใจเพื่อนร่วมงาน และฝึกเรื่องการควบคุมอารมณ์ วาจาเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ถูกต้องและตรงกันอย่างเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผู้วิจัยมีข้อสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 1) ปลูกฝังการมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

- 2) สร้างผลประโยชน์และความรับผิดชอบ
- 3) การสร้างความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน
- 4) มีการอบรมเรื่องสมาธิและปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกความอดทน
- 5) เพิ่มสวัสดิการเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจ
- 6) ผู้บังคับบัญชาลงมาดูปัญหาในการทำงาน
- 7) มีกิจกรรมเพิ่มความสามัคคีในหมู่คณะ
- 8) การพบปะสังสรรค์กันเพื่อให้เกิดความรักใคร่
- 9) ฝึกเรื่องการควบคุมอารมณ์ วาจาเพื่อให้เกิดการสื่อสาร
- 10) การสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร

อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($=3.02$ S.D.=0.36) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านปัญญา ($=3.04$ S.D.=0.36) ด้านศีล ($=3.02$ S.D.=0.39) และด้านสมาธิ ($=3.01$ S.D.=0.68) ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ สุขสำราญ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมของข้าราชการตำรวจต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการพัฒนาสถานตำรวจเพื่อประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ในการศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการชั้นสัญญาบัตรระดับรองสารวัตรในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1 พบว่า มีความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเผชิญกับการปฏิบัติหน้าที่ และด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก สืบเนื่องจากการได้รับการฝึกฝน อบรม เรียนรู้ ถึงวิธีที่จะปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานของการปฏิบัติงานเพื่อที่จะใช้ในการดูแลและให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างรวดเร็วและถูกต้องรวมถึงการที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากประสบการณ์การทำงานที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีการปฏิบัติหน้าที่

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านแนวทางปฏิบัติ (X6) ด้านความสัมพันธ์ (X2) ด้านการปฏิบัติงาน (X1) และ ด้านการนำไปปฏิบัติ (X3) ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .455 .337 .200 และ .103 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาค ได้แก่ ด้านการปรับแก้ไข (X4) และด้านความเข้าใจ (X5) ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถุธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ 80.8% ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภรณ์ พรหมราย (2565) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านรูปแบบการบริหาร และด้านความสามารถและสุดท้าย พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบในการทำงานและด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปลูกฝังการมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องผลประโยชน์ และความรับผิดชอบ การความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน มีการอบรมเรื่องสมาธิและปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกความอดทน เพิ่มสวัสดิการเพื่อ

เพิ่มขวัญกำลังใจและให้ผู้บังคับบัญชาลงมาดูปัญหาในการทำงาน มีกิจกรรมเพิ่มความสามัคคีในหมู่คณะ การพบปะสังสรรค์กันเพื่อให้เกิดความรักใคร่และความเห็นอกเห็นใจเพื่อนร่วมงาน และฝึกเรื่องการควบคุมอารมณ์ วาจาเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ถูกต้องและตรงกันเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สฤก จิตพรไพศาล (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานของอุซอเมอเรีย บริษัท ยูนิไทย ชิปปาร์ต แอนด์ เอนจิเนียริง จำกัด ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาพนักงาน มีอิทธิพลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบริษัทยูนิไทย ชิปปาร์ต แอนด์ เอนจิเนียริง จำกัด ในด้านการอบรมและการพัฒนา ดังนั้น องค์กรควรสนับสนุนการฝึกอบรมและส่งเสริมให้พนักงานพัฒนาในด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะของงานอุซอเมอเรียอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าใช้ระดับการศึกษาในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับระดับปานกลาง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรให้บุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีเวลาพักผ่อนเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติงานเพราะมีการทำงานที่หนักมากเกินไป แบกรับภาระหน้าที่ดูแลประชาชนเกินกำลังความสามารถที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

1.2 ควรมีแนวทางการอบรม เรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องหรือเป็นระยะ เพื่อเพิ่มความอดทน อดกลั้น ปล่อยวาง กับปัญหาที่พบเจอทุกวัน เพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน

1.4 ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการอยู่ร่วมกัน โดยเพิ่มความเป็นกันเองในการปฏิบัติงาน ลดการแบ่งชั้นชน ด้านสายงานให้น้อยลง เน้นความช่วยเหลือเกื้อกูลในการอยู่ร่วมกันให้มากขึ้นภายในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักสังคหัตถธรรมกับทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในส่วนอื่นว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรและสามารถนำมาเป็นรูปแบบได้หรือไม่เพื่อความสะดวกของการวิจัยต่อไป

2.2 ควรศึกษาว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนตามหลักธรรมและการปฏิบัติงานของบุคลากรท้องถิ่น เช่น อายุ ประสบการณ์การทำงาน หรือปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมและสามารถตอบโจทย์ของการวิจัยอย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาการใช้หลักธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของบุคลากรท้องถิ่น เช่น หลักสังคหัตถธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (แผ่นพับ). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- เฉลิมศักดิ์ สุขสำราญ. (2547). ความพร้อมของข้าราชการตำรวจต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ธนภรณ์ พรรณราย. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา. [สารนิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2545). ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย. วารสารดำรงราชานุภาพ, 3(7), 6-11.
- สฤก จิตพรไพศาล. (2565). *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานของอยู่ซ่อมเรือ บริษัท ยูนิไทย ชิปปาร์ด แอนด์ เอนจิเนียริง จำกัด*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.